

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/125/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121010008
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2121010008.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a členov senátu JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Dušana Szabó, v trestnej veci obžalovaného A. B., nar. XX. novembra XXXX v C. D., trvalé bydlisko E. XXXX/XX, F., pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona, o odvolaní obžalovaného čo do výroku o treste proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 24. júna 2022, č. k. 9T/1/2021-180, na verejnom zasadnutí konanom 13. decembra 2022 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušuje sa napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa obžalovaný A. B., nar. XX. novembra XXXX v C. D., trvalé bydlisko E. XXXX/XX, F.

odsudzuje

podľa § 207 ods. 3 Trestného zákona, za použitia § 38 ods. 2 Trestného zákona a § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona per analogiam na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona sa obžalovaný zaraďuje na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len okresný súd) z 24. júna 2022, č. k. 9T/1/2021-180, bol obžalovaný A. B. (ďalej len obžalovaný) uznaný za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) na tom skutkovom základe, že v období od mesiaca máj 2019 do vyhlásenia rozsudku na hlavnom pojednávaní 24. júna 2022 v G. H. ani inde na území Slovenskej republiky úmyselne riadne a včas neplatil výživné na svoju maloletú dcéru I. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom u matky K. B. na adrese C. XX, L., i keď mu vyživovacia povinnosť vyplývala priamo zo zákona o rodine a výška vyživovacej povinnosti mu bola určená aj rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 11P/71/2018-109 zo 7. mája 2019, právoplatným 7. mája 2019, tak, že s účinnosťou od 1. novembra 2018 je povinný platiť výživné na maloletú dcéru I. v sume 80,- eur mesačne vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky K. B. a hoci si bol vedomý tejto vyživovacej povinnosti a za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona už bol aj odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V č. k. 3T/56/2017-64 z 28. júna 2017, právoplatným 29. augusta 2017, na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, ktorý na základe uznesenia Okresného súdu

Bratislava V sp. zn. 3T/56/2017 z 28. januára 2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Tos/23/2020 z 30. marca 2020 vykonával od 1. júna do 1. decembra 2020 v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou, nejvil vážny záujem nájsť a udržať si stále zamestnanie a zabezpečiť si pravidelný zdroj príjmov, z ktorého by mohol výživné uhrádzať a o sprostredkovanie zamestnania nepožiadal ani úrad práce, pričom na výživu dcéry I. prispel len v mesiaci jún 2019 sumami 80,- eur a 75,- eur, v mesiaci august 2019 sumou 80,- eur, v mesiaci september 2019 sumou 70,- eur, v mesiaci február 2020 sumou 50,- eur, v mesiaci máj 2020 sumou 100,- eur, v mesiaci jún 2020 sumou 50,- eur a v mesiaci jún 2021 sumou 27,- eur, čím mu za obdobie od mesiaca jún 2019 do mesiaca jún 2022 vrátane vznikol dlh na výživnom vo výške 2.508,- eur.

Okresný súd za to obžalovanému uložil podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 46 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd konštatoval, že na hlavnom pojednávaní prijal vyhlásenie obžalovaného, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe a vykonal dokazovanie na hlavnom pojednávaní len čo do výroku o treste. Následne okresný súd v odôvodnení zrekapituloval výsledky dokazovania, ktoré ohľadom tohto výroku vykonal.

Samotný výrok o treste okresný súd odôvodnil tým, že nezistil existenciu žiadnej poľahčujúcej okolnosti ani priťažujúcej okolnosti, a preto hranica trestnej sadzby vo výmere od jedného roka do piatich rokov ostala nezmenená. Keďže obžalovanému už bol Okresným súdom Bratislava V za spáchanie prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. uložený podmienený trest odňatia slobody, pričom sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil a pôvodne podmiennečne uložený trest odňatia slobody vykonal v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia v období od 1. júna 2020 do 1. decembra 2020, okresný súd dospel k záveru, že v prípade obžalovaného ako osoby špeciálneho recidivistu vo vzťahu k prečinu zanedbania povinnej výživy je potrebné uložiť najprísnejší možný trest upravený v našom právnom poriadku - nepodmienený trest odňatia slobody. Podľa okresného súdu je evidentné, že predchádzajúce odsúdenie a neskôr vykonaný trest odňatia slobody nemali na obžalovaného prevýchovný charakter. S poukazom na skutočnosť, že obžalovaný sa na hlavnom pojednávaní priznal k spáchaniu trestného činu, okresný súd uložil obžalovanému trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby, teda vo výmere jedného roka.

Nakoľko obžalovaný bol v posledných desiatich rokoch vo výkone trestu odňatia slobody, okresný súd ho zaradil na výkon trestu do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a poučení o opravnom prostriedku sa prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len prokurátor) vzdal práva na podanie odvolania a obžalovaný zahlásil odvolanie, ktoré ku dňu konania verejného zasadnutia bližšie neodôvodnil.

Spisový materiál bol Krajskému súdu v Trnave (ďalej len krajský súd) riadne predložený na rozhodnutie o odvolaní obžalovaného 6. septembra 2022.

Za účelom prejednávania podaného odvolania nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 13. decembra 2022. Verejného zasadnutia sa zúčastnila krajská prokurátorka. Pokiaľ ide o obžalovaného, tento bol riadne a včas upovedomený o termíne verejného zasadnutia, pričom sa ho nezúčastnil, svoju neúčast' neospravedlnil. Dokazovanie krajský súd nedopíňal, nakoľko v tomto smere žiadne návrhy neboli. V rámci konečných návrhov krajská prokurátorka navrhla odvolanie obžalovaného zamietnuť v zmysle § 319 Tr. por. ako nedôvodné.

Podľa § 321 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo
- f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 321 ods. 2 Tr. por., ak bolo odvolanie obmedzené podľa § 317 ods. 1 alebo 3, odvolací súd z dôvodu uvedeného v odseku 1 zruší len napadnutý výrok rozsudku. Ak však odvolací súd zruší hoci i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por., odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Krajský súd ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania na to oprávnenou osobou - obžalovaným - postupom podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť rozsudku, proti ktorému podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadal krajský súd len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., no také chyby nezistil.

Pokiaľ ide o rozsah odvolacieho prieskumu, krajský súd výrok o vine napadnutého rozsudku nepreskúmaval, nakoľko mu predchádzalo vyhlásenie obžalovaného o vine realizované podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., ktoré okresný súd prijal, v dôsledku čoho výrok o vine nie zo strany obžalovaného napadnuteľný odvolaním, ani dovolaním, okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., o čom bol okresným súdom riadne poučený. S poukazom na túto okolnosť krajský súd podrobil odvolaciemu prieskumu len výrok o treste napadnutého rozsudku. Po preskúmaní predloženého spisového materiálu krajský súd zistil, že odvolanie obžalovaného čo do výroku o treste je dôvodné.

Pokiaľ ide o správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo napadnutému výroku o treste, v tomto smere žiadne námietky odvolateľ nemal a chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., krajský súd vlastným prieskumom nezistil. Možno tak skonštatovať, že okresný súd vykonal dokazovanie vo vzťahu k napadnutému výroku o treste procesne správne a v rozsahu dostatočnom na spravodlivé, stavu veci a zákonu zodpovedajúce rozhodnutie.

Pokiaľ ide o primeranosť a zákonnosť výroku o treste, je potrebné pripomenúť, že pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ust. § 34 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatela a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatela si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatela. Záver súdu o možnosti nápravy páchatela musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatelov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatela a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatelmi.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatelov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcija medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatela trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatela a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnúť podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí

súd v súlade s ust. § 34 ods. 4 Tr. zák. prihliadnuť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a intenzita trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Neprimerane prísne (ale, samozrejme, i neprimerane mierne) tresty pôsobia škodlivo na páchatel'a i spoločnosť. U verejnosti môžu neprimerané tresty vyvolať súcit s páchatel'om, či ohroziť jej dôveru v spravodlivé rozhodovanie súdu, či jej dôveru v súdnu moc ako celok. U páchatel'a neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel' oprávnenne nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel' je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktorú trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutým predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatel'a je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatel'a pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu je tak možné považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného.

Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických východísk krajský súd konštatuje, že okresný súd správne u obžalovaného nezistil žiadnu poľahčujúcu okolnosť, ani žiadnu priťažujúcu okolnosť, čo správne vyjadril vo výroku poukazom na ust. § 38 ods. 2 Tr. zák.

Treba dodať, že priznaniu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Tr. zák. bránil fakt, že obžalovaný, ktorý sa k trestnej činnosti priznal a realizoval pred súdom vyhlásenie o vine, svoje konanie úprimne neofutoval. Aby bolo možné túto Priznanie sa a úprimné ofutovanie sú dve podmienky, ktoré musia byť splnené súčasne, kumulatívne, čo nebol prípad obžalovaného.

Pokiaľ ide o druh trestu, okresný súd správne ustálil, že obžalovanému je potrebné ukladať nepodmienečný trest odňatia slobody s poukazom na to, že v jeho osobe ide o špeciálneho recidivistu, na ktorého ani predchádzajúce odsúdenie a výkon nepodmienečného trestu nemal požadovaný prevýchovný účinok, preto aj krajský súd zastáva názor, že účel trestu u neho možno docieľiť len výkonom tohto druhu trestu.

Pokiaľ ide o výmeru trestu, krajský súd sa nestotožnil s postupom okresného súdu, ktorý obžalovanému uložil trest na samej dolnej hranici zákonného rozpätia. Podľa názoru krajského súdu takto uložený trest nedostatočne zohľadňuje obžalovaným realizované vyhlásenie o vine, ktoré je neodvolateľné a bolo z hľadiska ďalšieho postupu veľmi významné, keďže v rozsahu priznania obžalovaného sa nevykonalo kontradiktórne hlavné pojednávanie, preto bolo namieste toto zohľadniť a mimoriadne znížiť trest o celú jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby odňatia slobody v súlade s ustanovením § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam tak, ako to vyplýva zo Stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovaného pod poradovým číslom 44 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR číslo 5/2017. S poukazom na vyššie uvedené krajský súd obžalovanému uložil nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov, teda znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby, ktorý vzhľadom na jeho osobu, charakter súdenej trestnej činnosti a okolnosti prípadu, je trestom primeraným a spravodlivým, ktorý u obžalovaného nechybne splní svoju funkciu nielen z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň aj morálne odsúdi jeho konanie.

Pri výmere trestu krajský súd zohľadnil aj to, že na Okresnom súde Nové Zámky sa pod sp. zn. 1T/51/2021 súčasne proti nemu viedlo trestné stíhanie pre skutok právne posúdený rovnako ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b), písm. c) Tr. zák. spočívajúci v neplatení výživného, tentokrát na mal. M. G., kde bolo dlžné výživné vyčíslené na 3.010 €, ktoré obžalovaný uhradil, v dôsledku čoho bol spod obžaloby oslobodený rozsudkom vyhláseným na hlavnom pojednávaní 29. novembra 2022 postupom podľa § 285 písm. f) Tr. zák. s poukazom na ust. § 86 ods. 1 písm. a) Tr. zák. o účinnej ľútosťi, pretože trestnosť činu zanikla. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 29. novembra 2022.

Obžalovaný aj v tejto trestnej veci v rámci záverečnej reči deklaroval, že sa zamestnal a chce dlžné výživné uhradiť, no do konania verejného zasadnutia o odvolaní túto skutočnosť nepreukázal, možno sa len domnievať, že mu asi na úhradu dlžného výživného v tejto trestnej veci už nezostali finančné prostriedky. O možnosti využiť ustanovenie o účinnej ľútosťi bol zo strany konajúcich súdom pritom opakovane poučený.

Pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy privileguje zákonodarca platenie výživné pred odsúdením páchatela, ako aj pred výkonom trestu, aj preto bol obžalovanému, ktorý sa medzičasom riadne zamestnal a začal svoje dlhy na výživnom splácať, uložený nižší trest, ktorý mu umožní nestratiť pracovné návyky a po výkone trestu sa opätovne urýchlene zaradiť do pracovného procesu a riadne si do budúcnosti vyživovaciu povinnosť voči svojim štyrom deťom plniť.

Čo sa týka spôsobu výkonu uloženého trestu odňatia slobody, krajský súd prevzal z napadnutého rozsudku výrok o zaradení obžalovaného postupom podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, keďže bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním súdeného trestného činu vo výkone nepodmienečného trestu odňatia slobody pre úmyselný trestný čin.

Z prezentovaných dôvodov krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Tr. por. na verejnom zasadnutí zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol spôsobom uvedeným v enunciacii. Tento rozsudok bol prijatý jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.